

LATVIJAS
CILVĒKTIESĪBU
CENTRS

LATVIAN
CENTRE FOR HUMAN
RIGHTS

DAUDZVEIDĪBA plašsaziņas līdzekļos

Bukletu sagatavojis Latvijas Cilvēktiesību centrs ar
Nīderlandes Ārlietu ministrijas (Matra programma) finansiālu atbalstu

Decembris, 2006

DAUDZVEIDĪBA

Mūsdienu pasaules raksturīgākā iezīme ir gan fizisku, gan iedomātu robežu izzušana, kā rezultātā sabiedrība kļūst arvien daudzveidīgāka visdažādākajās jomās. Dažādo daudzveidības formu atzišana, vienlīdzīgu tiesību un iespēju garantēšana un nodrošināšana ir būtisks priekšnoteikums saliedētas un demokrātiskas sabiedrības veidošanā.

Sabiedrības daudzveidību veido tās locekļu atšķirīgās iezīmes, īpašības un izpausmes. To uzskaitījums varētu būt bezgalīgs, un to nozīme un loma ir atkarīga no konkrētās situācijas. Tomēr pastāv vairāki, tostarp juridiski saistoši, dokumenti, piemēram, Eiropas Savienības daudzveidības politikas un pretdiskriminācijas tiesību normas, kurās uzskaitītos diskriminācijas aizlieguma pamatus – dzimums, vecums, seksuālā orientācija, rase/etniskā izcelsme, reliģija/pārliecība un invaliditāte – varētu uzskatīt par minimālajām daudzveidības formām, kuras jāatzīst un jānodrošina to vienlīdzīgās tiesības un iespējas visās jomās.

Ņemot vērā notikumu attīstību pasaulē un Latvijā, kā arī aizvien pieaugošo cilvēku pārvietošanos starp dažādām valstīm, bukletā īpaša uzmanība veltīta daudzveidības pamatiem, kas saistīti ar migrāciju, kura savukārt ir cieši saistīta ar etniskajiem, rasu un reliģijas jautājumiem.

DAUDZVEIDĪBA UN PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻI

Objektīva un patiesa informācija nav iespējama bez daudzveidības. Lai plašsaziņas līdzekļu sniegtā informācija patiešām atspoguļotu sabiedrībā pastāvošo daudzveidību, nepieciešams nodrošināt daudzveidības atspoguļojumu ne tikai sniegtajā informācijā, bet arī plašsaziņas līdzekļu darbinieku vidū, jo tas ir viens no svarīgākajiem priekšnosacījumiem, lai nodrošinātu daudzveidību saturā.

Daudzveidība nav jāsaprot kā aizliegums kritizēt kādu sabiedrības daļu un sniegt tikai pozitīvu informāciju. Kritika un viedokļu dažādība ir iespējama visās jomās, taču to nedrīkst balstīt uz pastāvošajiem stereotipiem un aizspriedumiem.

Daudzveidības politikas ievērošana ir ne tikai vispārējās sabiedrības un mazākumgrupu, bet arī darba devēja un žurnālista interesēs. Daudzveidības politika nodrošina:

- ✓ **ētikas principu ievērošanu.** Daudzveidība nodrošina mazākumgrupu iespēju paust savu viedokli un pārstāvēt intereses, piedalīties visas valsts un sabiedrības dzīvē, kas savukārt ir priekšnoteikums demokrātijai.
- ✓ **tiesību normu ievērošanu.** Piemērojot politiku, kas veicina mazākumgrupu pieņemšanu darbā, darba devējs ievēro tiesību normas, kuras aizliedz diskrimināciju. Daudzveidības politika nodrošina tādu darba apstākļu un vides radīšanu, kur cilvēki, kas nepieder vairākumam, jūtas labi un spēj brīvi paust savu atšķirīgumu.
- ✓ **profesionalitāti.** Sniegtā informācija ir precīza, uzticama un kvalitatīva, pastāv sižetu un uzskatu daudzveidība.
- ✓ **palīdz uzņēmējdarbībā.** Daudzveidība nodrošina uzticamību un plašsaziņas līdzekļu labo reputāciju. Iekļaujot informāciju, kas interesē un ir svarīga dažādām grupām, pieaug uzticamība medijam, kas savukārt vairo medija lasītāju, skatītāju vai klausītāju skaitu.

DAUDZVEIDĪBA LATVIJĀ

Latvijai kļūstot par Eiropas Savienības un NATO dalībvalsti, arvien aktuālāka kļūst dažādības formu atzišana, vienlīdzīgu tiesību garantēšana un iespēju nodrošināšana.

Latvijas sabiedrības etniskā daudzveidība un lielu vardarbīgu konfliktu neesamība starp dažādām etniskām grupām ir bieži citēts fakts. Taču pēdējo gadu attīstība un notikumi liecina, ka Latvijas sabiedrībai nav viegli pieņemt grupas, kuras līdz šim dažādu iemeslu dēļ nebija iekļautas politikā, mediju un

sabiedrības diskursā. Grupas, kas Eiropā un pasaulē tiek uzskatītas par visvairāk pakļautajām diskriminācijas riskam, – migranti, patvēruma meklētāji, bēgļi, romi, musulmaņi, ebreji un vizuāli atšķirīgās minoritātes – pastāv arī Latvijā. Ņemot vērā notikumu attīstību, piemēram, darbaspēka trūkumu, to pārstāvju skaits tuvāko gadu laikā varētu pieaugt. Šobrīd šo grupu kopienas ir skaitliski nelielas, tomēr pēdējo gadu laikā notikušie vardarbīgie incidenti, kā arī iedzīvotāju aptaujas liecina, ka tieši šīs grupas izjūt visasāko neiecietību un diskrimināciju no sabiedrības puses.

IETEIKUMI

Migrantu, patvēruma meklētāju, bēgļu un citu mazākumgrupu objektīva attēlošana masu medijos palīdz veidot patiesu izpratni par šīm grupām sabiedrībā. Būtiska nozīme ir gan vēstījuma saturam, gan izvēlētajai terminoloģijai.

Terminoloģija

- ✓ *Grupu apzīmējumi.* Runājot par kādu grupu, jāizvēlas termini, kādus izvēlējusies pati grupa. Taču tas ne vienmēr ir tik skaidri un noteikti. Piemēram, Latvijā, runājot par *ebrejiem*, nav pieņemami lietot *žīdi*, taču, runājot par *romiem* – *čigāniem*, joprojām tiek izmantoti abi termini. Šādos gadījumos jo īpaši nepieciešams pajautāt pašas grupas pārstāvjiem, kāds termins būtu jālieto attiecīgajā kontekstā.
- ✓ *Precizitāte.* Žurnālistam jālieto precīzi termini. Piemēram, rakstot par ieceļotājiem, žurnālistam ir jāzina, vai šie cilvēki ir patvēruma meklētāji, vai viņiem ir piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss, vai viņi vispār ir pieteikušies kādam statusam.
- ✓ *Terminu izvēle.* Svarīgi neizmantojot terminus, kas ietver negatīvas asociācijas un ir neprecīzi. Piemēram, ANO un Eiropas Padome neizmanto tādus terminus kā *nelegālie imigranti*, tā vietā tiek lietots termins *neregulārie/neoficiālie imigranti*, jo termins *nelegāls* neapšaubāmi norāda uz to, ka cilvēks ir likumpārkāpējs un būtu sodāms.

Migranti

Informācija par migrantiem plašsaziņas līdzekļos, arī Latvijā, parasti parādās kā informācija par iespējamajiem draudiem pastāvošajai kārtībai un kultūrai. Mediji reti ziņo par migrantu ieguldījumu valsts ekonomikā, kultūrā un demogrāfijā. Tāpat maz tiek runāts par nevienlīdzīgo attieksmi un diskrimināciju, ar ko migrantiem bieži jāsasaskaras ikdienā.

Migranti sevī ietver vairākas un ļoti dažādas grupas, tāpēc ir būtiski tās nošķirt un atspoguļot dažādos iemeslus, kas šiem cilvēkiem likuši izceļot. Pastāv uzskats, ka neregulārie imigranti vai, kā tos visbiežāk dēvē, nelegālie imigranti, ir kriminālnoziedznieki, kas nelikumīgi šķērsojuši valsts robežu. Tomēr lielākā daļa šo cilvēku valstī iebraukuši likumīgi un turpina uzturēties valstī arī pēc vīzas termiņa beigām. Tāpat neregulāro imigrantu vidū ir cilvēku tirdzniecības upuri un cilvēki, kuriem noraidīts patvēruma pieprasījums.

Patvēruma meklētāji

Patvēruma meklētāju gadījumā ļoti būtiski sniegt informāciju par situāciju valstī, no kurienes viņi ir izceļojuši, kā arī pastāvošajiem apdraudējumiem. Patvēruma meklētāji bieži vien tiek pieminēti kā bezpalīdzīgi valsts sociālās drošības sistēmas izmantotāji, kas tikai pastiprina aizspriedumus. Pastāv uzskats, ka patiesībā šiem cilvēkiem nekas nedraud un viņu vienīgais mērķis ir iedzīvoties uz bagātākas valsts pilsoņu rēķina.

Ņemot vērā, ka Latvijā patvēruma meklētāju skaits ir ļoti neliels, būtiski sniegt vispārēju informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar patvēruma sniegšanas politiku, praksēm un esošo situāciju.

Bēgļi

Ja patvēruma meklētāja iesniegums par patvēruma piešķiršanu tiek apstiprināts, personai ir tiesības uz bēgļa statusu, kas garantē palikšanas tiesības konkrētajā valstī. Ja personai nevar piešķirt bēgļa statusu, bet šai personai tās pilsonības valstī vai iepriekšējās mītnes zemē draud nāves sods vai miesas sods, spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās pret to vai tās pa-

zemojoša sodīšana, kā arī ārējo vai iekšējo bruņoto konfliktu dēļ šai personai nepieciešama aizsardzība un tā nevar atgriezties savas pilsonības valstī vai iepriekšējās mītnes zemē, personai var piešķirt alternatīvo statusu. Personai, kurai piešķirts alternatīvais statuss, izsniedz termiņuzturēšanās atļauju uz laiku līdz četriem gadiem.

Lai kāds būtu piešķirtais statuss, šīm personām ir nepieciešams īpašs atbalsts attiecībā uz mājokli, iztikas līdzekļiem, izglītību, valodas apguvi un psiholoģisko palīdzību. Plašsaziņas līdzekļiem ir ļoti nozīmīga loma bēgļu jautājuma aktualizēšanā un sabiedrības informēšanas veicināšanā par šiem jautājumiem. Būtiski atcerēties, ka bēgļiem un patvēruma meklētājiem ir tiesības uz savas identitātes aizsardzību, tāpēc pirms informācijas sniegšanas nepieciešams iegūt viņu piekrišanu.

Islāmafobija

Pēc 2001. gada 11. septembra visā pasaulē aktualizējies musulmaņu jautājums un vērojama aizvien vairāk pieaugoša islāmafobija. Negatīvs islāma un musulmaņu atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos, visu musulmaņu, it īpaši arābu, pielīdzināšana teroristiem veicina rasistiskus uzbrukumus, draudus un apvainojumus.

Romafobija

Čigānu diskriminācija vērojama visās Eiropas valstīs, arī Latvijā. Gan negatīvu – zagļi, sliņķi, gan pozitīvu – labi dziedātāji, mīl zirgus, stereotipu un vispārīgumu izmantošana ir izveidojusi grūti maināmus priekšstatus par šo tautu.

Antisemitisms

Antisemitisma izpausmes nekad nav zaudējušas savu izplatību un aktualitāti, tieši otrādi – pastāv uzskats, ka neiecietības izpausmes pret ebrejiem, jūdaismu un Izraēlu šobrīd ir uzplaukušas ar jaunu spēku.

Viena grupas pārstāvja īpašību piedēvēšana visai grupai

Sniedzot informāciju, gan pozitīvu, gan negatīvu, par kādas grupas pārstāvi,

skaidri jānorāda, ka konkrētā informācija attiecas uz šo vienu personu, nevis uz visu grupu kopumā. Kā jau minēts, tas attiecas gan uz pozitīvo, gan negatīvo informāciju, jo arī tā saucamo “pozitīvo/neitrālo” stereotipu rezultātā sabiedrībai veidojas neatbilstošs priekšstats. Piemēram, lai arī starp ebrejiem noteikti ir turīgi cilvēki, taču tas nenozīmē, ka visi ebreji ir pārtikuši.

Nepamatota atšķirības uzsvēršana

Bieži vien, sniedzot vispārēju informāciju, tiek uzsvērta kāda notikuma dalībnieka etniskā vai reliģiskā piederība. Piemēram, tautības minēšana kriminālinformācijā. Vēstījuma sniedzējam jāizvērtē, vai piederība kādai noteiktai grupai ir būtiska informācija kopējā kontekstā, un jāizlemj, vai tās pieminēšana neviros pastāvošos stereotipus un aizspriedumus.

Mazākumgrupas tiek pieminētas tikai sensacionālos ārkārtas gadījumos

Plašsaziņas līdzekļos pastāv tendence atspoguļot mazākumgrupas tikai tad, ja noticis kas ārkārtējs. Piemēram, tiek ziņots par cilvēku aizturēšanu, kas strādā bez oficiālām darba atļaujām, vai septiņiem patvēruma meklētājiem, kas pēkšņi nokļuvuši Latvijā. Tomēr informācija par valstīm, no kurienes ierodas šie cilvēki, un situāciju tajās, kādi ir bijuši izceļošanas iemesli, parādās reti. Lai sabalansētu skatījumu, plašsaziņas līdzekļiem jāatspoguļo arī ieceļotāju un migrantu ieguldījums valsts ekonomiskajā, sociālajā un kultūras dzīvē.

Informācijas publiskošana

Rakstot un runājot par kādu mazākumgrupas pārstāvi, ir jāiegūst piekrišana šo informāciju sniegt publiski. Piemēram, patvēruma meklētāji var justies apdraudēti un nevēlēties, lai informācija par viņiem izskanētu plašsaziņas līdzekļos.

Viena no aktīvākajām un atzītākajām organizācijām, kas aktualizē plašsaziņas līdzekļu lomu dažādības veicināšanā, *Media Diversity Institute* ir izstrādājis rokasgrāmatu redaktoriem un žurnālistiem¹, kurā sniegti ieteikumi sabiedrībā jutīgu tēmu atspoguļošanai. Lūk, daži no tiem:

¹ Media Diversity Institute, *Reporting Diversity Manual*, London, October 2002.

- ✓ Sniedzot informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar kādu mazākumgrupu, īpaši svarīgi uzzināt pašu mazākumgrupas pārstāvju uzskatus par šiem jautājumiem. Nav pieļaujama visas mazākumgrupas kritizēšana, nepiedāvājot lasītājiem pašas grupas pārstāvju viedokļus.
- ✓ Uzmanīga un pārdomāta vārdu un izteicienu izvēle. Nepārdomāta vārdu izvēle var izraisīt etnisku vai sociālu spriedzi. Jāpārlicinās, kā mazākumgrupas pārstāvji sauc savu grupu, un jālieto šis apzīmējums.
- ✓ Vācot informāciju, žurnālistam jāpadomā, vai pašam nepiemīt aizspriedumi vai stereotipi par šo grupu. Protams, žurnālistam ir savs viedoklis, bet viens no žurnālistu uzdevumiem ir izvērtēt sabiedrībā pastāvošos uzstādījumus.
- ✓ Jāizvairās no tādām frāzēm kā “visi zina, ka” un “tas ir acīmredzams, ka”. Visbiežāk šādām frāzēm seko pašu žurnālistu vai vairākuma aizspriedumi.
- ✓ Etnisko un sociālo grupu konflikti ir ļoti sarežģīti un pretrunīgi. Lielākoties visām konfliktējošām pusēm ir pamatotas prasības, un šo prasību precīzs un godīgs atspoguļojums ir svarīgs žurnālistikas uzdevums.
- ✓ Rakstot par kādu konkrētu notikumu, jāizpēta un jāatspoguļo šī notikuma dziļākais konteksts. Jo, piemēram, konfliktiem ir ilga un sarežģīta vēsture, kuru dažādas puses atspoguļo diezgan atšķirīgi. Jāuzsver lietas un notikumi, kas vieno, nevis šķir konfliktējošās puses.
- ✓ Jāmēģina atrast neparasti veidi, kā rakstīt par kādu mazākumgrupu. Piemēram, žurnālists var pavadīt vienu dienu kopā ar bēgli, lai saprastu, kāda ir viņa dzīve, par ko viņš baidās un ko viņš domā. Ja sabiedrība lieto kādu apzīmējumu grupas pārstāvjiem, jāizpēta šī vārda izcelsme, asociācijas ar šo vārdu un kāpēc sabiedrība turpina to lietot.
- ✓ Žurnālistam vajadzētu izveidot un uzturēt tiešus kontaktus ar mazākumgrupu pārstāvjiem un NVO, kas nodarbojas ar šiem jautājumiem.
- ✓ Visus faktus neatkarīgi no to avota vajadzētu pārbaudīt.
- ✓ Mazākumgrupas nekad nav viens vesels. Jāintervē ne tikai grupas līderis, bet arī citi grupas pārstāvji. Mazākumgrupas iekšienē noteikti valda uzskatu dažādība tāpat kā jebkurā citā sabiedrībā.
- ✓ Daudziem cilvēkiem ir spēcīga negatīva attieksme pret mazākumgrupām un viņi var lietot aizvainojošus, nepieņemamus izteicienus, runājot par šīm grupām. Žurnālistam nav pienākums iekļaut šādas frāzes

savā informācijā. Ja vēlas tās citēt, noteikti jānorāda, ka attiecīgie mazākumtautības pārstāvji uzskata šādu valodu par apvainojošu un nepieņemamu.

Plašāks ieskats par to, kā panākt, lai informācija atspoguļotu sabiedrībā pastāvošo daudzveidību, pieejams:

Media Diversity Institute
www.media-diversity.org

Online/More Color in the Media
www.olmcm.org

International Federation of Journalists
www.ifj.org

Society of Professional Journalists
www.spj.org

Poynter online
www.poynter.org

Savukārt dažas organizācijas ir izstrādājušas vadlinijas un ieteikumus, kā rakstīt un runāt par konkrētām grupām:

Migranti, patvēruma meklētāji, bēgļi:

www.mediawise.org.uk
www.iom.int

Romi:

www.erionet.org/thetruthaboutgypsies.html

LABĀ PRAKSE UN INICIATĪVAS

Labā prakse plašsaziņas līdzekļos

Viens no visplašāk izmantotajiem un arī rekomendētajiem līdzekļiem, lai nodrošinātu precīzas un objektīvas informācijas sniegšanu, ir žurnālistu ētikas kodeksa izveidošana un ievērošana.

Starptautiskā Žurnālistu federācija, kas šobrīd apvieno vairāk nekā pusmiljonu žurnālistu no 100 valstīm, tostarp no Latvijas, ir pieņēmusi savu žurnālista ētikas kodeksu, kurā noteikts, ka viens no žurnālista svarīgākajiem pienākumiem ir sniegt patiesu informāciju. Bet ne tikai – žurnālistam ir jāapzinās, ka veids, kā informācija tiek atspoguļota plašsaziņas līdzekļos, var izraisīt diskrimināciju, un žurnālistam ir jādara viss iespējamais, lai novērstu diskrimināciju, kas saistīta ar rasi, dzimumu, seksuālo orientāciju, valodu, politiskajiem vai citiem uzskatiem, etnisko vai sociālo izcelsmi. Ētikas kodeksi ir izveidoti dažādiem plašsaziņas līdzekļiem, kuru apkopojums ir http://www.mediawise.org.uk/display_page.php?id=40

Savukārt viena no pasaules lielākajām raidorganizācijām BBC, lai nodrošinātu daudzveidību saturā, ir izveidojusi publisku datubāzi. Ikviens, kas jūtas eksperts kādā jomā, vai kādas grupas pārstāvis var ievietot savus datus šajā datubāzē. Vairāk par BBC daudzveidības politiku un projektiem skatīt <http://www.bbc.co.uk/info/policies/diversity.shtml>

Vairāk par plašsaziņas līdzekļu veiktajiem projektiem un praksi "Rasisms un kultūru daudzveidība plašsaziņas līdzekļos", EUMC, 2002.g. (*Racism and Cultural Diversity in the Media, EUMC, 2002*) http://eumc.europa.eu/eumc/index.php?fuseaction=content.dsp_cat_content&catid=3fb38ad3e22bb&contentid=3fb3f9cfb3592

Labās prakses, kā cīnīties ar rasismu un neiecietību Eiropas plašsaziņas līdzekļos, piemēri, ECRI, 2000.g.

(Examples of good practices to fight against racism and intolerance in the European media, ECRI, CRI, 2000)

http://www.coe.int/t/e/human_rights/ecri/1-ECRI/3-General_themes/2-Examples_of_good_practices/2-Media/ecri00-19%20Good%20practice%20Media.pdf

Starptautisku organizāciju iniciatīvas

Vairākas organizācijas ir apņēmušas veicināt daudzveidību plašsaziņas līdzekļos, nodibinot balvas žurnālistiem, kas strādā ar šiem jautājumiem. Dažas no šīm iniciatīvām ir pieejamas arī Latvijai žurnālistiem.

Žurnālistu balva ES kampaņas “Par dažādību. Pret diskrimināciju” ietvaros
<http://www.journalistaward.stop-discrimination.info/386.0.html>

Eiropas Padomes fonds “Eurimages” sniedz finansiālu atbalstu filmu veidošanai par dažādiem aktuāliem jautājumiem, tostarp migrantiem, bēgļiem un patvēruma meklētājiem.

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Eurimages/

CIVIS ir vācu raidorganizācijas ARDE balva tām Eiropas televīzijas programmām, kas ir sniegušas nozīmīgu ieguldījumu kultūru daudzveidības un integrācijas jomā.

http://www.wdr.de/tv/civis/index_en.phtml?flash=1

RESURSI

Institūcijas, kas nodarbojas ar neiecietības, diskriminācijas un minoritāšu jautājumiem un/vai pārstāv to intereses

Latvijā nav vienas specializētas institūcijas, kas nodarbotos tikai ar neiecietības, rasisma un diskriminācijas jautājumiem. Tomēr ar šiem jautājumiem tieši vai netieši saistīti vairāku valsts un nevalstisko organizācijas pienākumi un uzdevumi.

1. Valsts

Valsts cilvēktiesību birojs

Valsts cilvēktiesību biroja (VCB) galvenie pienākumi ir individuālu sūdzību pieņemšana un izskatīšana, kā arī cilvēktiesību situācijas analīze un pētniecība. 2005. gadā VCB izveidota Diskriminācijas novēršanas daļa, kas pieņem sūdzības un izmeklē konkrētus diskriminācijas gadījumus, veic pētījumus, likumdošanas analīzi un īsteno sabiedrības informēšanas pasākumus.

Adrese: Elizabetes iela 65, Rīga, LV-1050

Tālr.: 7287210; Fakss: 7244074; E-pasts: vcb@vcb.lv

www.vcb.lv

Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts

Viens no sekretariāta uzdevumiem ir koordinēt un īstenot Latvijas pretdiskriminācijas politiku, veicināt iecietīgas, daudz kultūras sabiedrības attīstību. Sekretariāta ietvaros pretdiskriminācijas politiku koordinē Eiropas Pretdiskriminācijas politikas departaments.

Adrese: Elizabetes iela 20, Rīga, LV-1020

Tālr.: 7365332; Fakss: 7365335; E-pasts: iumsils@integracija.gov.lv

www.integracija.gov.lv

Reliģisko lietu pārvalde

Reliģisko lietu pārvalde nodrošina valsts politikas realizāciju un koordināciju reliģijas lietās. Līdzās citiem uzdevumiem pārvalde izsaka priekšlikumus par pasākumiem, kas veicami, lai novērstu Satversmē un starptautiskajos līgumos reliģijas jomā garantēto cilvēktiesību pārkāpumus un tos veicinošos apstākļus.

Adrese: Pils laukums 4, Rīga, LV-1050

Tālr.: 7220585, 7210062, 7212374; Fakss: 7220585;

E-pasts: rlp@apollo.lv

www.tm.gov.lv/lv/ministrija/iestades/rlp.html

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes kompetencē ietilpst personu apliecināšanu un ceļošanas dokumentu izdošana, ledzīvotāju reģistra uzturēšana un valsts migrācijas politikas īstenošana, t.sk. repatriācijas un patvēruma politikas izstrādāšana un ieviešana.

Adrese: Raiņa bulvāris 5, Rīga, LV-1050

Tālr.: 7219185; Fakss: 7331211; E-pasts: pmlp@pmpl.gov.lv

www.pmlp.gov.lv

2. Starptautiskās organizācijas Latvijā

ANO Starptautiskās Migrācijas organizācija Latvijā

Starptautiskās Migrācijas organizācijas (IOM) mērķis ir sakārtotas migrācijas kustību plūsmas nodrošināšana visā pasaulē un pārcelotāju apmešanās un integrācijas atvieglošana uzņēmējvalstu ekonomiskajā un sociālajā struktūrā; valsts un starptautisko organizāciju sadarbības veicināšana migrācijas jautājumu izpētei un konsultācijām ne tikai par migrācijas procesu, bet arī par pārcelotāju kā atsevišķu cilvēku specifisko situāciju un vajadzībām.

Adrese: Pils iela 21, Rīga, LV-1167

Tālr.: 750 3626; Fakss: 750 3603; E-pasts: iom.riga@undp.riga.lv

www.un.lv/?object_id=899

3. Akadēmiskais sektors

Latvijas Antropologu biedrība

Līdzās citām darbības jomām, biedrība sagatavo un izdod starpkultūru izglītībai veltītus mācību materiālus.

E-pasts: antropologu_biedriba@lycos.com

http://antropologu_biedriba.tripod.com/LV/latv.html

LU Filosofijas un socioloģijas institūts

Institūts nodarbojas ar pētījumu veikšanu sabiedrības integrācijas, reliģijas, filozofijas u.c. jomās.

Adrese: Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV-1940

(Latvijas Zinātņu akadēmijas namā, 5. stāvā, kanceleja – 506. ist.)

Tālr.: 7229208; Fakss: 7210806; E-pasts: fsi@lza.lv

www.fsi.lv

LU Juridiskās fakultātes Cilvēktiesību institūts

Cilvēktiesību institūta galvenie darbības virzieni ir pētniecība par cilvēktiesību ievērošanu Latvijas likumdošanā un praksē, cilvēktiesību izglītības programmu veidošana un īstenošana.

Adrese: Raiņa bulvāris 19, Rīga, LV-1586

Tālr.: 7034588; Fakss: 7034559 ; E-pasts: lci@lanet.lv

www.humanrights.lv

LU Jūdaikas studiju centrs

Centra pamatuzdevumi ir saglabāt Latvijas ebreju mantojumu un apzināt viņu ieguldījumu Eiropas un pasaules kultūrā, kā arī veikt pētniecisko darbu par Eiropas vēsturi Latvijā un Baltijas reģionā, tai skaitā par holokausta vēsturi.

Adrese: Raiņa Bulvāris 19, Rīga, LV-1586 (210.telpa)

Tālr.: 7034421; Fakss: 7225039; E-pasts: jsc@latnet.lv

Latvijas Bībeles biedrība

Biedrība sadarbojas ar citām valsts un nevalstiskām organizācijām starpkonfesionālu, izglītojošu, reliģisku iecietību veicinošu un sociālu projektu īstenošanā.

Adrese: Kooperatīva iela 17, Rīga, LV-1067

Tālr.: 7412141; 7470585; E-pasts: lbb@apollo.lv

www.bibelesbiedriba.lv

4. Nevalstiskais sektors

Lai arī salīdzinot ar citām valstīm, nevalstiskais sektors Latvijā joprojām ir samērā vājš, tomēr daudzveidības intereses visplašāk pārstāvētas tieši nevalstiskajā sektorā. Nevalstiskās organizācijas (NVO), kas nodarbojas ar daudzveidības jautājumiem, var iedalīt divās grupās: 1) NVO, kas nodarbojas ar visaptverošiem daudzveidības un cilvēktiesību jautājumiem; 2) NVO, kas aizstāv kādas noteiktas minoritātes intereses.

4.1. Nevalstiskās organizācijas, kas nodarbojas ar visaptverošiem daudzveidības un cilvēktiesību jautājumiem

Eiropas Jaunatnes Cilvēktiesību sadarbības tīkls (EYHR-Net)

EYHR-Net darbības mērķis ir popularizēt cilvēktiesības, kā arī veicināt cilvēktiesību ievērošanu sabiedrībā, īpaši jauniešu vidū, veicinot demokrātiju un iecietību, aicinot un rosinot jaunatni sadarboties demokrātiskas un drošas Eiropas veidošanā.

Adrese: Brīvības bulvāris 32, Rīga, LV-1051 (44. telpa)

Tālr.: 9104076; E-pasts: info@eyhr.net.lv

www.eyhr.net.lv

Latvijas Cilvēktiesību centrs

Latvijas Cilvēktiesību centrs ir neatkarīga nevalstiska organizācija, kas nodarbojas ar cilvēktiesību monitoringu, politikas analīzi un interešu aizstāvību. Pēdējos gados LCC uzmanību galvenokārt pievērsis divām plašām jomām:

cilvēktiesībām slēgtajās iestādēs un sociālajai integrācijai, kas sevī ietver mazākumtautību, pretdiskriminācijas un iecietības jautājumus.

Adrese: Alberta iela 13, Rīga, LV-1010

Tālr.: 7039290; Fakss: 7039291; E-pasts: office@humanrights.org.lv
www.humanrights.org.lv

Latvijas Cilvēktiesību komiteja

Latvijas Cilvēktiesību komiteja darbības mērķis ir tiesiskās palīdzības sniegšana un situācijas attīstības monitoringa cilvēktiesību nozarē Latvijā. Līdzšinējā komitejas darbība galvenokārt bijusi saistīta ar Latvijas krievvalodīgo iedzīvotāju interešu aizstāvību.

Adrese: Dzirnau iela 102a, Rīga, LV-1050

Tālr.: 7285633; Fakss: 7288883; E-pasts: ilg@lhrc.lv
www.lhrc.lv/lhrc_l.htm

Latvijas Sarkanais Krusts

Latvijas Sarkanais Krusts ir vienīgā Sarkanā Krusta organizācija Latvijā, kas brīvprātīgi palīdz valstij humānajā darbā. Latvijas Sarkanā Krusta uzdevumu vidū ir arī starptautisko humanitāro tiesību popularizēšana.

Adrese: Skolas iela 1, Rīga, LV-1010

Tālr.: 7336651; Fakss: 7336652; E-pasts: secretariat@redcross.lv
www.redcross.lv/lv

Caritas Latvija

Katoļu Baznīcas sociālā darba organizācijas Caritas Latvija darbības mērķi ir vērsti, lai mazinātu nabadzību un sociālo nevienlīdzību, migrāciju un lai veicinātu patvēruma meklētāju iekļaušanu sabiedrībā Latvijā.

Adrese: Katoļu iela 14, Rīga, LV-1013

Tālr. : 7205067; E-pasts: caritas@apollo.lv

4.2. Nevalstiskas organizācijas, kas aizstāv kādas noteiktas minoritātes intereses.

Etnisko, rasu un reliģisko minoritāšu organizācijas

Latvijā reģistrētas 149 organizācijas, kas pārstāv etniskās un rasu minoritātes (ĪUMSILS dati, 2005.gada decembris), un vairāk nekā 100 reliģiskās organizācijas (Reliģisko lietu pārvaldes 2004.gada dati). Gandrīz visām Latvijā dzīvojošām etniskajām un reliģiskajām grupām, piemēram, krievi, baltkrievi, ukraiņiem, poļiem, ebrejiem, romiem, musulmaņiem u.t.t., ir izveidotas vairākas organizācijas, kas apvieno šo grupu pārstāvjus.

Tā kā dažādas aptaujas un pētījumi norāda, ka Latvijas sabiedrībā vislielākā neiecietība valda pret cilvēkiem ar tumšu ādas krāsu, čigāniem, ebrejiem un musulmaņiem, zemāk pieejama minēto grupu pārstāvošo organizāciju kontaktinformācija. Pilns etnisko minoritāšu organizāciju saraksts pieejams ĪUMSILS, reliģisko organizāciju – Reliģisko lietu pārvaldē.

Afrolatviskā asociācija

Afrolatviskā asociācija ir nevalstiska organizācija, kas apvieno Latvijas afrikāņu izcelsmes iedzīvotājus. Tās galvenie uzdevumi: stiprināt kultūras sakarus; palīdzēt Afrolat biedriem integrēties Latvijas sabiedrībā; cīnīties pret neiecietību, diskrimināciju un rasismu; ar mediju, mākslas, izglītības un likumdošanas palīdzību ieviest projektus, lai mazinātu negatīvus rasu un etniskos stereotipus.

Priekšsēdētājs: Christopher Chinedu Ejugbo

Adrese: Vaidavas iela 7-12, Rīga, LV-1084

Tālr.: 9650428; E-pasts: africalv@hotmail.com

www.afrolat.lv

Arābu kultūras centrs

Arābu kultūras centra mērķis ir mazināt sabiedrības stereotipus par arābu pasauli un izglītēt sabiedrību par dažādajām tautām, tradīcijām un reliģijām, kuras sadzīvo kopā ar arābu pasauli.

Priekšsēdētājs: Houssam Abou Merhi
Adrese: Kr.Barona 95a-4, Rīga, LV 1012
E-pasts: houssamam@hotmail.com

ENAR – Latvija

2006. gadā Latvijas Cilvēktiesību centrs, Afrolatviskā Asociācija un Eiropas Jaunatnes cilvēktiesību sadarbības tīkls nodibināja ENAR – Latvija, kas ir ENAR dalīborganizācija. Par biedrības biedriem var kļūt organizācijas, kas vēršas pret rasismu un neiecietību.

Adrese: Alberta iela 13, Rīga, LV-1010
Tālr.: 7 039290; Fakss: 7 039291; E-pasts: office@humanrights.org.lv

Ebreju organizācijas

Latvijas Ebreju draudžu un kopienu padome

Priekšsēdētājs Arkadijs Suharenko
Adrese: Skolas iela 6, Rīga, LV-1010

Ebreju kopienas centrs "Alef"

Direktore Viktorija Gubatova
Adrese: Skolas iela 6, Rīga, LV-1010
E-pasts: gita@telenet.lv

"Šamir"

Priekšsēdētājs Menahems Barkahans
Adrese: Stabu iela 63, Rīga, LV-1011
E-pasts: shamir@tekro.lv, annagubermane@one.lv

"Emuna"

Priekšsēdētāja Lina Ferbere
Adrese: Skolas iela 10-3, Rīga, 1010
E-pasts: miriam@apollo.lv

Daugavpils kopiena "Visu ebreju sadraudzība"

Priekšsēdētājs Boriss Kņāžickis

Adrese: Saules iela 67-14, Daugavpils, LV-5400

Ramu organizācijas

Sabiedriskā organizācija čigānu biedrība "Ame Roma"

Priekšsēdētāja Vanda Zamicka-Bergendāle

Adrese: Pērnavas iela 10-61, Rīga, LV-1012

E-pasts: vandazbergendahl@inbox.lv

Biedrība "Gloss"

Priekšsēdētājs Leons Gindra

Adrese: Salamandras 8-2, Rīga, LV-1024

Sabiedriskā organizācija "Kham"

Priekšsēdētāja Velta Intepa

Adrese: Zaļā ielā 4, Talsi, LV-3200

E-pasts: sarika@one.lv

Sabiedriskā organizācija "Nēvo Drom"

Priekšsēdētājs Anatolijs Berezovskis

Adrese: Tidaholmas iela 3, Tukums, LV-3101

E-pasts: nvo@tukums.parks.lv, nevodrom@one.lv

Jelgavas čigānu kultūras biedrība

Priekšsēdētājs Haralds Didžus

Adrese: Dobeles iela 62A, Jelgava, LV-3001

Jūrmalas reģiona čigānu biedrības koordinācijas centrs "Dorsis"

Priekšsēdētājs Osvalds Jezdovskis

Adrese: Dzirnauvu iela 48A, Rīga, LV-1010

Audeju iela 2, Rīga, LV-1050

Pļaviņu čigānu biedriba

Priekšsēdētājs Arnolds Kraučs

Adrese: Raiņa iela 21c, Pļaviņas, Aizkraukles rajons, LV-5120

Čigānu biedriba "Šatra"

Priekšsēdētāja Laila Leiskina

Adrese: Janunā iela 55A, Jēkabpils, LV-5200

Reliģisko minoritāšu organizācijas

Krišnas apziņas kustība Latvijā

E-pasts: kmelkis@gmail.com

Musulmaņu organizācijas

Šobrīd Latvijā ir reģistrētas vairākas musulmaņu organizācijas, taču nevienai no tām nav izdevies pierēģistrēt 10 atsevišķas draudzes, kas saskaņā ar Latvijas tiesību normām (Reliģijas likums, 7.pants) ir nepieciešamas, lai varētu izveidot reliģisko savienību (baznīcu).

Musulmaņu draudze "Mardžani", Rīgas musulmaņu kopiena "Iman", Rīgas musulmaņu biedriba "Islam", Rīgas musulmaņu kopiena "Koran"

Priekšsēdētājs Zufars Zainullins

Adrese: Lienes iela 6, Rīga, LV-1009

Tālr.: 9212512

Rīgas pilsētas musulmaņu draudze "Ideļ"

Priekšsēdētājs Midhats Satdanovs

Adrese: Slokas iela 37, Rīga, LV-1007

Tālr.: 9586291, 7574929

5. Starptautiskās organizācijas

Diskriminācijas novēršanai un iecietības un daudzveidības veicināšanai arvien lielāka uzmanība tiek veltīta arī starptautiskajā līmenī.

ANO Rasu diskriminācijas izskaušanas komiteja

Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD)

<http://www.unhcr.ch/html/menu2/6/cerd.htm>

ANO Starptautiskā Migrācijas organizācija

International Organisation for Migration (IOM)

www.iom.org

Apvienoto Nāciju Augstais komisārs bēgļu lietās

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)

www.unhcr.org

Eiropas Rasisma un ksenofobijas uzraudzības centrs

European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia (EUMC)

www.eumc.eu.int

EUMC pamatmērķis ir nodrošināt Eiropas Kopieniu un tās dalībvalstis ar objektīviem, drošiem un salīdzināmiem datiem Eiropas mērogā par rasisma un ksenofobijas parādībām, palīdzot šīm valstīm veikt pasākumus vai formulēt darbības virzienus to kompetencē esošajās jomās. Centrs arī pēta rasisma un ksenofobijas izpausmju izplatību un dinamiku, analizē to iemeslus, sekas un ietekmi, izceļot labās prakses piemērus šo jautājumu risināšanā. Latvijā EUMC Nacionālais atbalsta punkts ir Latvijas Cilvēktiesību centrs (skatīt nevalstiskās organizācijas)

Eiropas Komisija pret rasismu un neiecietību

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI)

http://www.coe.int/T/E/human_rights/Ecri/

Eiropas Drošības un sadarbības organizācija

Organisation for Security and Cooperation in Europe

www.osce.org

EDSO ietvaros ir vairākas institūcijas, kas nodarbojas ar mazākumgrupu jautājumiem, tai skaitā daudzveidības veicināšanu – Augstais komisārs nacionālo minoritāšu jautājumos, Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību birojs (ODIHR), kā arī EDSO misijas atsevišķās valstīs. ODIHR mājas lapā ir izveidots plašs iecietības un pretdiskriminācijas resursu apkopojums: <http://tnd.odihhr.pl/>

Starptautiskas nevalstiskās organizācijas

Eiropas Bēgļu un ārvalstnieku padome

European Council on Refugees and Exiles

www.ecre.org

Eiropas Pretrasisma tīkls

The European Network Against Racism

www.enar-eu.org

Eiropas Romu tiesību centrs

European Roma Right Centre

www.errc.org

Vāka noformējumā izmantots plakāts no
plakātu konkursa ES kampaņas
“Par dažādību. Pret diskrimināciju” ietvaros.